

Sygn. akt II CZ 98/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Paweł Grzegorzczak (sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z wniosku M.

z siedzibą w R. (Księstwo Liechtenstein), obecnie M. likwidacji z siedzibą w R.
(Księstwo Liechtenstein)

przy uczestnictwie Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.,

Gminy Miasto K. i L. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

o wpis hipoteki przymusowej łącznej kaucyjnej w kwocie 27.958.907,50 zł
do księgi wieczystej (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 12 stycznia 2018 r.,

zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 22 września 2017 r., sygn. akt VII Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację wnioskodawcy M. w likwidacji z siedzibą w R. (Księstwo Lichtenstein) (M.) od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z dnia 30 grudnia 2016 r., utrzymującego w mocy zaskarżony wpis w księdze wieczystej.

Postanowieniem z dnia 22 września 2017 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. skargę kasacyjną M. od postanowienia z dnia 13 czerwca 2017 r.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że uczestnikom postępowania, w tym M., doręczono odpisy zaskarżonego postanowienia bez uzasadnienia, które nie zostało sporządzone. Doręczenie odpisu orzeczenia M. nastąpiło w dniu 4 lipca 2017 r., zaś w dniu 4 września 2017 r. uczestnik ten nadał na poczcie przesyłkę ze skargą kasacyjną. Zgodnie z art. 398⁵ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. Jeżeli orzeczenia nie doręcza się z urzędu z uzasadnieniem, skarga kasacyjna przysługuje tylko wtedy, gdy przed upływem tygodnia od ogłoszenia sentencji, bądź, gdy ogłoszenia nie było, od doręczenia orzeczenia, strona zażądała doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. W niniejszej sprawie Sąd nie miał obowiązku z urzędu sporządzić uzasadnienia orzeczenia oddalającego apelację wydanego na posiedzeniu niejawnym, toteż uczestnik M., który nie złożył w przepisany terminie wniosku o doręczenie uzasadnienia, utracił prawo do wniesienia skargi kasacyjnej.

Postanowienie Sądu Okręgowego o odrzuceniu skargi kasacyjnej zaskarżył zażaleniem w całości wnioskodawca M., wnosząc o jego uchylenie i przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania lub o jego uchylenie i nakazanie Sądowi drugiej instancji doręczenia uzasadnienia postanowienia zaskarżonego odrzuconą skargą kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 517 k.p.c. w postępowaniu nieprocesowym sąd uzasadnia i doręcza postanowienia stosownie do art. 357 k.p.c. Przepis ten, na co wskazuje treść zawartego w nim odesłania i jego umiejscowienie przed przepisem regulującym dopuszczalność środków odwoławczych od postanowień sądu pierwszej instancji w postępowaniu nieprocesowym (art. 518 k.p.c.), dotyczy jednak orzeczeń wydawanych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. W braku odrębnej regulacji tego zagadnienia w przepisach o postępowaniu nieprocesowym, w celu ustalenia reguł rządzących uzasadnianiem i doręczaniem postanowień wydanych

w postępowaniu apelacyjnym należy sięgać, na podstawie art. 13 § 2 k.p.c., do przepisów o procesie.

Stosownie do art. 387 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji uzasadnia z urzędu wyrok oraz postanowienie kończące postępowanie w sprawie, jednak w sprawach, w których apelację oddalono lub zmieniono zaskarżony wyrok, pisemne uzasadnienie sporządza się tylko wówczas, gdy strona zgłosiła wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Reguła ta znajduje zastosowanie również w postępowaniu nieprocesowym, co prowadzi do wniosku, że postanowienie sądu drugiej instancji oddalające apelację sąd uzasadnia i doręcza z uzasadnieniem uczestnikowi, który w terminie tygodniowym złożył wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem (art. 387 § 1 zdanie drugie w związku z art. 387 § 3 zdanie pierwsze i art. 13 § 2 k.p.c.).

Zasady tej nie zmienia okoliczność, że postanowienie zapada na posiedzeniu niejawnym. W takim przypadku, zgodnie z ugruntowanym już orzecznictwem Sądu Najwyższego, sąd doręcza uczestnikom z urzędu sentencję postanowienia (por. - odpowiednio - art. 331 § 1¹ k.p.c., a także art. 387 § 3 zdanie drugie k.p.c.), a sporządzenie uzasadnienia postanowienia następuje na wniosek złożony w terminie tygodnia od dnia doręczenia sentencji, które zastępuje w tej sytuacji ogłoszenie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2010 r., IV CZ 101/09, niepubl., z dnia 21 lipca 2010 r., III CZ 29/10, niepubl., z dnia 30 maja 2014 r., III CZ 20/14, niepubl., z dnia 5 lutego 2015 r., V CZ 104/14, niepubl., z dnia 3 lipca 2015 r., IV CZ 17/15, niepubl., i z dnia 30 czerwca 2016 r., I CZ 42/16, niepubl.).

Jak wynika z powołanego orzecznictwa, do odmiennych wniosków nie prowadzi także art. 387 § 3 zdanie trzecie k.p.c. Przepis ten reguluje jedynie sposób i termin doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem, nie modyfikuje natomiast wynikającej z art. 387 § 1 zdanie drugie k.p.c. zasady, według której sporządzenie uzasadnienia postanowienia oddalającego apelację następuje jedynie na wniosek strony (uczestnika). Na rzecz takiej interpretacji przemawia również reguła *lex posterior*, mając na względzie, że obecne brzmienie przepisu art. 387 § 1 zdanie drugie k.p.c. jest wyrazem konsekwentnej ewolucji regulacji prawnej w kierunku

ograniczania obowiązku sporządzania przez sąd drugiej instancji uzasadnienia orzeczenia z urzędu, a zarazem przepis ten jest przepisem późniejszym w zestawieniu z art. 387 § 3 zdanie trzecie k.p.c.

Wychodząc z tych założeń, należało podzielić stanowisko Sądu Okręgowego, że złożona skarga kasacyjna okazała się niedopuszczalna. W świetle art. 398⁵ § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., w sytuacji, w której kwestionowane orzeczenie sądu drugiej instancji podlega doręczeniu z uzasadnieniem jedynie na wniosek, skuteczne złożenie skargi kasacyjnej warunkowane jest uprzednim doręzeniem stronie skarżącej, na jej wniosek złożony w przepisany terminie, orzeczenia z uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2000 r., IV CZ 18/00, OSNC 2000, nr 10, poz. 181, z dnia 16 września 2004 r., III CZ 74/04, niepubl., z dnia 9 grudnia 2011 r., III CZ 71/11, niepubl., i z dnia 16 marca 2016 r., IV CZ 4/16, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw

r.g.